

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กชายและเด็กหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชนบทภาคกลาง จาก ๓ จังหวัด คือ

จังหวัดราชบุรี

อำเภอโพธาราม ตำบลห้วยชุมพล ตำบลคลองข่อย และตำบลบ้านเลือก

จังหวัดฉะเชิงเทรา

อำเภอบางคล้า ตำบลปากน้ำ ตำบลบางตลาด และตำบลท่าทองกลาง

จังหวัดระยอง

อำเภอเมือง ตำบลปากน้ำ

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการด้วยกัน การเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงต้องใช้วิธีแบบจงใจเลือก (Purposive Sampling) โดยเฉพาะจงเฉพาะเด็กเล็กที่อยู่ในเกณฑ์อายุ ระหว่าง ๒ ปี ๓ เดือน ถึง ๓ ปี ๕ เดือน ที่มีภูมิลำเนาในเขตชนบทของจังหวัดดังกล่าวแล้ว จำนวน ๘๖ คน โดยจำแนกออกกลุ่มละเท่า ๆ กัน ตามตัวแปร

ค่านต่าง ๆ ดังนี้

๑. เพศชายและเพศหญิง
๒. ลูกคนโต และลูกคนรอง
๓. ฐานะเศรษฐกิจและฐานะเศรษฐกิจต่ำ

การแบ่งเกณฑ์ฐานะทางเศรษฐกิจ ได้แบ่งโดยอาศัยการพิจารณาของกำนันประจำตำบลนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ เนื่องจากกำนันเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับลูกบ้านดีกว่าผู้วิจัยในขณะสำรวจข้อมูล กำนันจึงเป็นผู้พิจารณาตัดสินว่าครอบครัวใด ควรจัดอยู่ในกลุ่มฐานะเศรษฐกิจสูงและครอบครัวใดควรจัดอยู่ในกลุ่มฐานะเศรษฐกิจต่ำ จากนั้นได้นำเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำใน ๓ จังหวัด ซึ่งทางกรมแรงงาน^๑ ได้กำหนดไว้มาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งโดยกรมแรงงานได้กำหนดอัตราค่าจ้างต่ำสุดของลูกจ้างในจังหวัดราชบุรี ฉะเชิงเทรา และระยองในอัตรารวันละ ๒๑ บาทเท่ากัน ดังนั้นถรรวมรายได้ของครอบครัว ทั้งหัวหน้าครอบครัวและแม่บ้านก็จะได้นวันละ ๔๒ บาท แต่กำลังการทำงานของหญิงอาจได้ปริมาณไม่เท่ากับชาย จึงปรับให้รายได้ของทั้งครอบครัวรวมกันตกเดือนละ ๑,๒๐๐ บาท โดยประมาณดังนั้นกลุ่มฐานะเศรษฐกิจสูงก็คือ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ ๑,๒๐๐ บาทขึ้นไป และกลุ่มฐานะเศรษฐกิจต่ำก็คือครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ ๑๒๐ บาทลงมา ซึ่งเกณฑ์นี้ก็สอดคล้องกับการพิจารณาของกำนันในขณะเก็บข้อมูลดังกล่าวแล้วข้างตน

^๑กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, "ประกาศของกรมแรงงาน เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฉบับที่ ๖ และ ๗" (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๐) หน้า

ตารางที่ ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางจำแนกตามเพศ ลำดับที่การเกิดและฐานะเศรษฐกิจ

ฐานะเศรษฐกิจ		สูง		ต่ำ		รวม
		ลูกคนโต	ลูกคนรอง	ลูกคนโต	ลูกคนรอง	
เพศ	ลำดับที่การเกิด					
		ชาย	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒
	หญิง	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๔๘
	รวม	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๙๖

ตารางที่ ๒ อายุของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ช่วงอายุ	ชาย		หญิง	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
๒ ปี ๓ เดือน - ๒ ปี ๖ เดือน	๑๓	๒๗.๐๘	๑๓	๒๗.๐๘
๒ ปี ๗ เดือน - ๒ ปี ๑๐ เดือน	๑๑	๒๒.๙๒	๑๑	๒๒.๙๒
๒ ปี ๑๑ เดือน - ๓ ปี ๒ เดือน	๑๐	๒๐.๘๓	๑๔	๒๘.๑๗
๓ ปี ๓ เดือน - ๓ ปี ๕ เดือน	๑๔	๒๘.๑๗	๑๐	๒๐.๘๓

อายุเฉลี่ย เด็กชาย - ๒ ปี ๙ เดือน
 อายุเฉลี่ย เด็กหญิง - ๒ ปี ๙ เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ลักษณะแบบสอบถาม

๑. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนี้คัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่ใช้ในโครงการวิจัยรวมระหว่าง ๓ ประเทศ ไคแก ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และไทย เป็นแบบสอบถามซึ่งศึกษาพฤติกรรมทั้ง ๙ ด้าน ดังนี้

- ๑.๑ การเคลื่อนไหว (Locomotion)
- ๑.๒ การรับประทานอาหาร (Eating)
- ๑.๓ การสวมเสื้อผ้า (Putting on Clothes)
- ๑.๔ การถอดเสื้อผ้า (Taking off Clothes)
- ๑.๕ การถ่ายปัสสาวะ (Passing water)
- ๑.๖ การถ่ายอุจจาระ (Moving Bowels)
- ๑.๗ การนอน (Sleeping)
- ๑.๘ การล้างมือ (Hand Washing)
- ๑.๙ การเล่น (Playing)

และผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมทั้ง ๙ ด้านนี้ ใน ๔ ลักษณะดังนี้

- ก. ความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ
- ข. พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อมีแม่ เขามาเกี่ยวข้องกับ
- ค. พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้ลูกแสดงพฤติกรรม
ควยตนเอง
- ง. พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อแม่คุยหรือตบโทษ

๒. ข้อความที่ใช้ในแบบสอบถามมีทั้งสิ้น ๓๖ ข้อความ ดังแสดง
ตัวอย่างข้างล่างนี้

พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อแม่วัดหรือลงโทษ

(๔) เมื่อแม่วัดหรือลงโทษเวลาลูกทำอะไรไม่เหมาะสม เช่น ปีนป่าย
 อย่างหนักฉิวอันตราย ลูกเชื่อฟังหรือไม่

- ก. เชื่อฟังทุกครั้ง
- ข. เชื่อฟังเป็นบางครั้ง
- ค. ไม่เชื่อฟังเลย
- ง. แม่นิเคยลงโทษเลย

การรับประทานอาหาร

.....

.....

การเล่น

ในส่วนท้ายของแบบสอบถาม เป็นส่วนที่ไข่มุนีกรายละเอียด

อื่น ๆ เพิ่มเติม

เกณฑ์ในการจำแนกความสามารถในการทำพฤติกรรมพื้นฐาน

ในการสัมภาษณ์มารดาเด็ก ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมพื้นฐานทั้ง ๘ ด้าน ดังนี้

ตัวเลือก ก. ในลักษณะของความสามารถแสดงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ

๑. การเคลื่อนไหว ลูกลุกขึ้นไ้เองทุกครั้ง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นช่วย
๒. การรับประทานอาหาร ลูกรับประทานอาหารไ้เอง โดยอาจใช้ช้อน ตะเกียบ หรือมือ โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นช่วย
๓. การสวมเสื้อผ้า ลูกสวมเสื้อ, กางเกงไ้เองโดยไม่ก้ดลังหันกลับหลัง แมวว่าจะผูกซิปหรือติดกระดุม บางชนิดไ้ได้
๔. การถอดเสื้อผ้า ลูกถอดเสื้อ, กางเกงไ้เอง โดยอาจให้แมช่วยผูกซิปไ้
๕. การถ่ายปัสสาวะ ลูกไปปัสสาวะไ้เอง โดยไม่ต้องให้แม่พาไป โดยทั้งนี้อาจให้แมช่วยถอดกางเกงไ้
๖. การถ่ายอุจจาระ ลูกไปถ่ายอุจจาระไ้เอง โดยไม่ต้องให้แม่พาไป ทั้งนี้อาจให้แมช่วยถอดกางเกงหรือทำความสะอาดไ้
๗. การนอน ลูกไปเข้านอนไ้เองตามลำพัง โดยไม่ต้องให้แม่พาไปหรืออยู่เป็นเพื่อน
๘. การล้างมือ ลูกล้างมือไ้เอง โดยสามารถถูมือทั้งสองข้างไ้ และไม่ต้องมีผู้อื่นช่วย

๕. การเล่น

ลูกเล่นไ้เองความลำพัง โดยไม่ต้องให้
แม่หรือผู้น้อยเฝ้า ใด ๆ

การเตรียมการก่อนการ เก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปทดลอง
ใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ที่อำเภอ
นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๐ คน เพื่อความเหมาะสมในการใช้โดยคำใน
การเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ จากนั้นก็ได้นำเอาข้อบกพร่อง
นี้มาแก้ไขในแบบสอบถามจริง เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแผนกวิชา
จิตวิทยาติดต่อขอความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากนายอำเภอประจำท้องถิ่น จากนั้น
นายอำเภอจึงได้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านประจำตำบล,
หมู่บ้านในเขตที่ผู้วิจัยสนใจจะเข้าไปเก็บข้อมูล

๒. กำนันและผู้ใหญ่บ้านช่วยสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัย
ต้องการจากทะเบียนบ้านประจำตำบลนั้น ๆ จากนั้นก็ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ
เก็บข้อมูลครั้งนี้ให้แก่ลูกบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจนเข้าใจ

๓. ผู้วิจัยได้เขาไปตามบ้านของกลุ่มตัวอย่างที่ได้สำรวจไว้เรียบร้อยแล้ว
จากทะเบียนบ้านและเริ่มสัมภาษณ์มารดาของเด็ก ถึงการแสดงออกในพฤติกรรมพื้นฐาน
ทั้ง ๕ ด้าน ใน ๔ ลักษณะของลูกตนเอง ตามที่เป็นจริง และหลังจากการสัมภาษณ์สิ้น
สุดลง ผู้วิจัยได้แจกหนังสือเกี่ยวกับอนามัยแม่และเด็ก พร้อมทั้งขนมของเล่นให้แม่
และลูกที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

๔. นำข้อมูลที่โลกกลับมาตรวจและวิเคราะห์ข้อมูลในการวางวิเคราะห์ข้อมูล
(ตั้งแสดงในภาคผนวก)

การตรวจและวิเคราะห์ข้อมูล

๑. แจกแจงความถี่ของคำตอบในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ๕ คำ
ทั้ง ๔ ลักษณะ

๒. จำแนกคะแนนความถี่ที่ไต่ลงในตาราง ตามตัวแปรทั้ง ๓ คำ คือ
เพศ ลำดับการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ

๓. คำนวณความถี่ของคำตอบในแต่ละคำเป็นค่าร้อยละ จำแนกตามตัว
แปรเพศ ลำดับการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ

๔. ทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของจำนวนคำตอบในพฤติกรรม
พื้นฐานทั้ง ๕ คำใน ๔ ลักษณะ จำแนกตามตัวแปร เพศ ลำดับการเกิด และฐานะ
ทางเศรษฐกิจ โดยทดสอบด้วยค่า χ^2 และค่าไคสแควร์แบบการไขความแก้ของเยตส์

(Yate's Correction)

๕. นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางและกราฟ